

Sekularisering, diakoni og troens konsekvenser

– Diakoni er en nødvendig dimensjon ved kirkens liv. Diakoni er testen på sann og sunn kristen tro. Av dette følger igjen at svak diakoni betyr svak kirke, sa Agder-biskop Olav Skjevesland i det foredraget han holdt under diakonisamlingen på Hestnesøy ved Grimstad nylig.

✱ Av Inge Grøslund

Den samme samlingen er tema for stiftsleder Oddrunn Forland Rudruds spalte «På stiftens» i denne utgaven.

– Vi har, generelt sett, ingen sterk diakonal tradisjon innenfor protestantismen. Tilsvarende har Den norske kirke, historisk sett, heller ikke utmerket seg ved livsnær og tydelig diakoni ute i menighetene. Men vi kommer oss ute på grasrota, konstaterte biskopen, som mente at vi har viktige diakonale institusjoner.

Han spurte om den svake diakonale tradisjon ute i felten vært med på å drive sekulariseringen fremover? og svarte:

– Jeg tror det, og vil prøve å begrunne påstanden. La oss se på religion som fenomen. Religion har flere sider: En trosdimensjon, som går på religiøs tillit og hengivenhet. En kunnskapsdimensjon, som handler om troens innhold, det troen tror. En erfaringsdimensjon: vi erfarer noe religiøst, nærvær av det guddommelige; kristne vil f. eks. kunne tale om bønnehørelse og opplevelser som styrker troen. Og ikke minst har religionen sin konsekvensside, en handlingsside, som ytrer seg både i riter og i tjenende praksis i dagliglivet.

Hvis vi ser på denne listen av sider ved religion som allment, menneskelig fenomen, har protestantismen – og her hører jo lutheranerne med – gjennom sin historie i særlig grad vektlagt tillitsmomentet (Luther!), kunnskapen (katekismetradisjonen!) og den fromme erfaring (pietismen!). Vi har vært svakere når det gjelder religionens konsekvensside, dvs. å få kroppen med i et forpliktende gudstjenesteliv og å gi troen utløp i troens praksis: diakonien.

Biskop Skjevesland sa at den protestantiske religion har vært innadvendt og hjertefokusert. Den har vært en sak på «det mentale plan», for å si det slik. Som typisk eksponent for

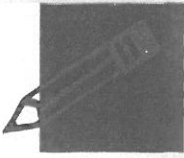
Agderbiskop Skjevesland konstaterte at diakoni er en nødvendig dimensjon. Diakoner samlet på Hestnesøy utenfor Grimstad
Stiftsleder Oddrunn Forland Rudrud

denne innstilling kan nevnes Søren Kierkegaard, som i vår kulturkrets fremstår som inderlighetens talsmann fremfor noen: «Inderligheden er Sandheden», kunne han spissformulere.

Troens inderlighet er et godt og rett anliggende – så sant troen ikke blir så inderlig at den ikke ytrer seg. I etterfølgelse. I praksis. I diakonale handlinger. Som trekker kroppsspråket med, og ikke bare hjertespråket.

«Det er bare overfladiske mennesker som påstår at det ytre ikke betyr noe», har et klokt hode på underfundig vis sagt. Troens adferdsside betyr noe. Hvor den er svak, blir troens hengivelse, kunnskap og erfaring etter hvert også veik. Og vi blir sårbare for sekulariseringens krefter, som langsomt fører til at troen - og troens gode vaner - smuldrer opp.

Den holdning som står seg best mot religiøs likegyldighet og

sekularisering, forbinder tro og diakoni i en sterk kobling. Troens indre hengivelse sammen med troens ytre konsekvenser i forpliktende fellesskap og diakonal praksis – det er denne dobbelhet som nå etterspørres i våre liv og i kirkens liv.

Diakoni – et annerledes språk, er valgt som hovedtema for diakonikonferansen i høst. Det er ikke bare ordene vi snakker med. Kanskje de er minst viktig når det kommer til stykket? Det sier i hvert fall kommunikasjonsforskere. Kroppen vår snakker, ansiktet vårt, hendene våre.

Kirkens Sosialtjeneste inviterer til dette tradisjonelle høstarrangementet, som i år holdes for sjettede gang. Konferansen pleier å samle mellom 200 og 300 deltakere med nokså variert bakgrunn. Mange har gitt uttrykk for at de er blitt inspirert. Slik håper vi det også skal bli i år.

I diakonien er det på en særlig måte åpenhet for alle disse andre språkene. Og ikke bare motstrebende. Nei, i diakonien er det de andre språkene som har forrang. De blir foretrukket framfor «ordspråket».

Det viktigste språket er kanskje handlingens språk? Hva vil du jeg skal gjøre for deg – sa Jesus. Men diakoni er heller ikke det samme som geskjeftighet. Stundom er det best med stillhet og nærvær – uten både ord og handling.

Nå er det ikke så enkelt å klare seg helt uten ord – særlig ikke på konferanser! Men vi håper at du vil møte et bredt spekter av uttrykksformer, som alle kan formidle viktige impulser.

Hvert år velger Kirkens Sosialtjeneste en ny samarbeidspartner for konferansen - i år er det Diakonhjemmet. Ekstra passende er det da at vi også holder konferansen der.

Velkommen – og ta gjerne med deg noen som ikke har vært her før!

Å være der...

For oss diakoner i Agder har høsten en start som på mange måter er et høydepunkt. Jeg tenker på samlingen på Hestnesøy.

✳ Av Oddrun Forland, Agder

RudrudHestnesøy ligger i skjærgården utenfor Grimstad. De som står på og legger til rette for samlingen: Diakonikonsulent Erling og diakon Harald møter oss på brygga og tar oss ut til øya med båt. Vi tøffer ut over sjøen gjennom sørlandsidyllen. Vi ser svaberg, holmer og gamle hvite sørlandshus og røde sjøbuer i småklynger. Vi ser også spor av sommer og et strevsomt liv for de som tidligere bodde der. Vel framme legger vi til ved skolebrygga og benytter et nedlagt skolehus som base for oppholdet. Når været er godt, og det er det heldigvis ofte, sitter vi ute og har tid for både faglig påfyll og sosialt samvær.

Noen tradisjoner har vi innarbeidet. Spasertur til utsiden av øya og bad i vika med utsikt mot storhaver for de som har lyst. I kveldinga er det rekefest på brygga mens sola spiller seg i sundet bak oss. Etter overnatting i noen utleiehus har vi vår årlige samling med biskop Olav. De to siste årene har han tatt turen ut til Hestnesøy og møtt oss der.

Denne samlingen har blitt en del av det gode liv vi som diakoner på Agder setter mer og mer pris på. I år var vi mer enn tjue diakoner og diakonarbeidere samlet. Og de som ikke var der skjønner at de har gått glipp av noe. Jeg skriver ikke dette for at andre skal misunne oss, men for å si at jeg tror vi gjør noe viktig og godt med å kombinere flere viktige ting: En faglig samling, det årlige møtet med biskopen og sosialt samvær. Og når vi i tillegg har gode rammer rundt dette, blir samlingen en god opplevelse som gir påfyll og innspill til diakonhverdagen. Fra årets samling sitter møtet med Ada Sofie Austegard fra Stine Sofies stiftelse i minne.

Artikkelforfatter Oddrun Forland Rudrud

Hennes kamp for barnas trygghet og voldsoffer i kjølvannet av den tragiske hendelsen i Baneheia i mai 2000 gjorde et sterkt inntrykk.

Austegard hadde en helt klar utfordring til oss som kirke og diakoner: Om å være der når noe skjer, og å være der over tid, ikke bare i kontortiden. Det handler om å være tilgjengelig og tilby praktisk omsorg til de som opplever en krise, om å se enkeltpersoner og familiers behov for praktisk hjelp i den akutte fasen. Men også etterpå, når krisen ikke er så akutt lenger er det behov for at noen er der. Det gir trygghet.

Politi, fagfolk og kriseteam hadde hun ikke bare gode erfaringer med. Hun snakket også mye om hvor dårlig offeret blir ivaretatt rettslig. En annen sterk opplevelse var det at en kollega delte personlige erfaringer som «offer». Han fortalte om en barndom preget av farens alkoholmisbruk og hvordan det var å være eldst i en søskenflokk der alle visste og nesten ingen snakket om farens misbruk.

Samlingen på Hestnesøy ble en blanding av gode opplevelser og sterke utfordringer. Utfordringen om å se de som på ulike måter er «offer» er nyttig å ta med seg inn i arbeidshverdagen. Og med det tror jeg vi er midt inne i diakonien, og der vi skulle vi ikke bare være, men leve vår hverdag. Det utfordrer meg.